

31.5.2021

EOAK/2900/2021

Sisäministeriö

PL 26

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: VN/6248/2021

ASIA: Poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa uudistetusta poliisin henkilötietolainsäädännöstä sekä lainsäädännön toimeenpanosta Poliisihallituksessa ja sen alaisessa hallinnossa eduskunnan hallintovaliokunnalle laadittavaa selvitystä varten.

Lausuntopyynnössä on pyydetty huomioimaan erityisesti uuden käyttötarkoituspäätöksen sääntelyn toimivuus; henkilötietojen suojan toteutuminen; vaikutukset poliisin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin; vaikutukset henkilötietojen käsittelyn valvontaan ja lisäksi muita mahdollisia huomioita.

Ilmoitan lausuntonani seuraavan.

Laillisuusvalvonnassa lausuntopyynnössä kysytyjä seikkoja on tullut esille varsin vähän.

Asiassa EOAK/6632/2019 tuli esille passirekisteriin talletetun valokuvan käyttö epäillyn liikenne rikkomuksen selvittämisessä. Kantelijan tunnistamiseen oli käytetty hänen valokuvaansa passirekisteristä vertaamalla sitä automaattisen liikennevalvontakameran ottamaan valokuvaan.

Asian selvittämisessä kävi ilmi, että henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (PolHetiL) 13 §:n sääntely henkilötietojen käsittelystä muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen ei ole täysin yksiselitteinen. Lausunnon antajilla oli jossain määrin eriäviä näkemyksiä siitä, tulevatko 13 §:n 1 momentin kohdat sovellettaviksi erillisinä kohtina ja sulkevatko ne pois toistensa soveltamisen. Tässä asiassa oli esillä 1 momentin 2 (sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta laissa säädetty ankaran rangaistus on vankeutta) ja 7 (henkilölli-

syyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista poliisin toimenpidettä, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista) kohdat.

Ratkaisussani totesin, että asian ja siinä saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella lainsäätäjä ei näytä täysin onnistuneen sääntelyn täsmällisyydessä; siinä määrin erilaisia käsityksiä sääntelyä soveltavilla viranomaisilla passirekisterin käytön mahdollisuudesta epäillyn liikenne rikkomuksen selvittämisessä oli.

Katsoin, että liikenne rikkomuksen selvittämisen intressi ei ole niin painava, että automaattisen liikennevalvonnan yhteydessä valokuvattun henkilön henkilöllisyyden selvittämiseen olisi perusteltua poiketa henkilötietojen käyttötarkoitussidonnaisuudesta.

Ratkaisu kokonaisuudessaan:

<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/6632/2019>

Totean lisäksi, että olen ottanut omana aloitteenani selvitettäväksi tiedustelulainsäädännön ns. palomuurisäännöksen tulkintaa koskevan asian, mikä osaltaan sivuaa myös PolHetiL 50 §:n soveltamista. Kysymys on siitä, mahdollistaako lainsäädäntö tiedustelutietojen luovuttamisen esitutkintaviranomaiselle ”tiedusteluviranomaisen tehtäväpiiriin kuuluvien” rikosten selvittämiseksi palomuurisääntelyn sitä rajoittamatta, kuten tiedusteluvalvontavaltuutettu on vuosien 2019 ja 2020 toimintakertomuksissaan katsonut. Asian käsittely on tätä kirjoitettaessa kesken.

Oikeusasiamies

Petri Jääskeläinen

Esittelijäneuvos

Mikko Eteläpää

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asiahallintajärjestelmässä.